

Marco
Missiroli

Vernost'

Premio Strega Giovani 2019 za nejlepší román
podľa mladých čitateľov

SVETOVÁ PRÓZA

SVETOVÁ PRÓZA

Marco
Missiroli

Vernost'

Z taliančiny preložil
FRANTIŠEK HRUŠKA

slovar

Copyright © 2019 Giulio Einaudi editore s. p. a., Torino
This edition published in agreement with the Proprietor through
MalaTesta Literary Agency, Milan.
Slovak edition © Vydavateľstvo SLOVART, spol. s r. o., Bratislava 2020
Translation © František Hruška 2020
Cover photography © Zissou/Gallery Stock

ISBN 978-80-556-4245-1

Všetky práva vyhradené. Nijaká časť tejto knihy sa nesmie reprodukovať ani šíriť v nijakej forme, žiadnymi prostriedkami, ani elektronickými, ani mechanickými, ani vo forme fotokópií, nahrávok, prostredníctvom súčasného a ani budúceho informačného systému a podobne, bez predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa.

Maddalene, a ešte

Silvii Missiroli

Mýlime sa, a tak vieme, že žijeme.

PHILIP ROTH

- Tvoja žena ma sledovala.
- Moja žena.
- Až sem, - Sofia naňho uprela pohľad. - Pán profesor? Dával sa na vchod do auly.
- Myslím, že je na dvore.

Carlo Pentecoste podišiel k oknu a Margheritu spoznal podľa tmavočerveného kabáta, ktorý nosila od druhého jarného dňa. Sadla si na múrik a čítala knihu, stále Némirovská, mala prehodenú nohu cez nohu a voľnou rukou si pridžžala plecniak. Bol koniec marca a cez Miláno prechádzala nečakaná hmla.

Carlo sa obrátil k študentom. Sofia si sadla do druhého radu, vybrala zápisník a mandle. S drobnou tvárou a ladnými pohybmi, ktoré tlmili dojem z nečakaných bokov, vyzerala mladšie ako na dvadsaťdva rokov. Dávala sa naňho, bola v nej rovnaká obava, ako keď ich rektor predvolal, lebo jeden prvák ich prekvapil v záchode na prízemí: on nad ňou, jeho ruky jej hladkali krk alebo niečo také, lebo prvák najprv tvrdil jedno, potom čosi iné, stále to menil, ale všetko to smerovalo k tomu, aby sa rozšírila fáma, že profesor Pentecoste a jedna jeho študentka mali blízke stretnutie dvojzmyselného typu.

Nezačal prednášku, obliekol si sako a vyšiel z auly, zišiel po schodoch, v átriu spomalil a obrátil sa smerom k záchodu. Vrátil sa tam, aby to vysvetlil kolegovi, vrátil sa tam aj s rektorom. A každému predviedol rekonštrukciu toho, čo

nazýval nedorozumením: vošiel do mužského záchoda, vy-močil sa, vyšiel do spoločného priestoru, umyl si ruky, tvár, osušil sa, počul, že v ženskom záchode niečo spadlo, všimol si, že dvere sú pootvorené, a za nimi našiel svoju študentku Sofiu Casadeiovú skoro v bezvedomí – čo myslel tým „skoro“? Nahol sa nad ňu, viac rás ju oslovil menom, pomohol jej posadiť sa a vstať – rektorovi ukázal ako – tak, že ju na chvíľu oprel do kúta. Trvalo to nanajvýš niekoľko minút, potom sa dievča spamätalo a on ju odprevadil, aby si opláchla tvár. Prváka si vôbec nevšimol.

Chvíľu postál, kým sa vybral za manželkou a skontroloval mobil: Margherita ho neupozornila, že sa zastaví. Pokračoval smerom do dvora, ona stále čítala na múriku.

– Tvoj kabát sa nedá prehliadnuť, – ukázal na okno auly.

– Nechávam oddychovať šľachu. Práve som chcela zájsť hore.

Zavrela knihu a postavila sa. – Zabudol si si to, – a podala mu fľaštičku.

– Si tu kvôli antihistaminiku.

– Stačilo mi, že som ťa videla minulý týždeň, ako si sa zle cítil.

– Nepáči sa mi, že zatažuješ tú nohu.

– Prišla som metrom, – napravila mu golier na saku.

– Na tvojom mieste by som mala dnes hodinu vonku, tá hmla má svoje čaro.

– Pozabudli sa, – položil jej ruku na kríž, ako vtedy, keď sa spoznali na večeri u jeho sestry. Priehlbina na bedrách dávala tušiť trénované telo. – Ideš hore? Musím začať.

Margherita mala rada jeho ruky, neboli to ruky učiteľa. Nechala ho, aby jej pomohol naložiť plecniak, a potom ho odprevadila ku vchodu.

– Naozaj si sem prišla kvôli mne.

– Prišla som, lebo som prišla, – ukázala na hodiny a povedala mu, aby sa poponáhľal, on sa na ňu usmial a pobral sa preč.

Keď sa stratil za schodiskom, Margherita sa zaprela do sklenených dverí a sklonila hlavu. Prečo nemala odvahu

ísť s ním do posluchárne? Prečo nemala guráž, ako hovorila jej mama, prejsť tým vchodom a zamieriť do *toho* záchoda? A prečo sa teraz chvela? Pomaly sa pobrala preč, mala chuť zastať, ale prinútila sa vyjsť na ulicu, vyšla von z brány, zapla si kabát. Ustrnula, zavrela oči a hľadala v sebe silu, aby prekonala sklúčenosť: myslela na tých päťdesiat minút, ktoré o chvíľu nastanú, keď sa bude cítiť iná. Iná a zaskočená. Znamenávala si ich do kalendára pod názvom *Fyzioterapia*, čo znamenalo aj dobrodružstvo. Tak to pociťovala a držala sa toho ako lieku proti neistote, keď sa vzdávala od univerzity a smerovala na stanovište taxíkov. Noha ju pobolievala odvtedy, čo sa zobudila. Bolesť sa zjavila pred tromi mesiacmi po behu v telocvični, vychádzala z rozkroku a šíri sa dolu ku kolenu. Odvtedy mala v pamäti nepríjemné maličkosti: vysoké podpätky bolo treba vymeniť za tenisky, vzdať sa návštev nehnuteľností bez výťahu a pobehnutí za dieťaťom.

Vytiahla telefón a videla, že má správu od majiteľky bytu na korze Concordia: *Podpísala som, drahá Margherita. Teraz je rad na vás*, a ďalšiu od kolegu: kancelária dostala kľúče, aby mohla začať s predajom. Volala jej aj mama. Nevšímalá si to, len držala v ruke telefón a potlačila pokušenie otvoriť facebook. Vždy, keď si zašla na profil Sofie Casadeiovej, prichádzali jej na um čudné myšlienky, kaviareň, kde pracovala, bar, kde raňajkovala, štvrt, v ktorej bývala, jej okolie. Prišla k radu taxíkov, nadiktovala adresu Fyziolabu, korzo Cappuccini 6, pohodlne sa usadila na sedadlo a zavrela oči. Taxikár navrhol dlhšiu trasu, lebo na vnútornom okruhu opravovali cestu, povedala, že je to v poriadku, a nemyslela už na nič. Občas sa pozrela cez okno, Miláno a živý pohyb na chodníkoch, vrátnici pred domami. Potom si spomenula na matku, zavolala jej, a tá sa ozvala hneď po prvom zvonení: – Mama.

- Práve som išla telefonovať inštalatérovi.
- Čo sa stalo?
- Ten, – nadýchla sa, – ten posratý kotel.
- Dobrý deň.

– Vždy ma to lákalo povedať, ale tvoj otec tvrdil, že ženské ústa musia zostať čisté. – Zmlkla.

– Ale myslela som na teba, chcela som sa opýtať na dom na korze Concordia.

– Práve mi písali.

– Čo povieš?

– Nie je tam výťah, ale je to zaujímavé. Pošlem Carla, aby sa na to pozrel, prv než to ponúkne v kancelárii.

– A čo noha?

– Ty čo robíš, ak máš nejaké podozrenie?

– Bolí ťa, vedela som to.

– Čo robíš?

– Aké podozrenie?

– Podozrenie.

– Podozrenie je dôkaz.

– Nie je to *Deň na policajnom riaditeľstve*, nie je to film.

– Je to život, drahá moja, – zaváhala. – Nechceš mi povedať, čo máš na mysli?

– Už som na mieste, musíme skončiť.

– Dcéra moja, – odkašľala si, – všetky svoje podozrenia si budeš môcť vyjasniť na stretnutí.

– Panebože.

Matka si povzdychla. – Chystáš sa tam celé mesiace a ja som ti to horko-ťažko vybavila: o pol jedenástej, ulica Vigevano číslo 18, zvonček F.

– Pripomeň mi, prečo som sa nechala presvedčiť.

– Lebo tam chodil Dino Buzzati. Napíš si to na chrbát ruky.

– A ty si poznač narodeniny mojej svokry.

– Nepôjdem tam.

– Ale pôjdeš.

– Ani náhodou. Ale ty niekedy zájdi pozrieť svoju matku, len ak máš chuť, pravdaže.

Jej matka pochovala manžela a zostala tri dni sedieť bez spánku v kresle, kde on v nedeľu ráno čítaval noviny. Nakoniec povedala „Komu budem teraz variť“, a istý čas už nechcela ho-

vorit' o mužovi, ktorý ich navykol na rituály, na trhy s rôznymi taľafatkami, na Texa Willera, na dôstojnosť. Bol to tichý človek, a aby necítili jeho odchod, museli si s matkou vymyslieť trochu vzruchu. Debatovať, telefonovať si, hlučne sa hádať. Zaplatila za taxík a vystúpila pred Fyziolabom. Bolo jej teplo, ale vedela, že je to netrzeplivosť. Otvorila plecniak a skontrolovala cvičebný úbor, sprchovací gél, uterák, hrebeň. Ohlásila sa na recepcii a zamierila do šatne, obliekla si úbor pod trenky – kúpila si nový, keď pochopila, akému typu terapie sa bude musieť podrobiť – uviazala si vlasy, zobrala telefón so slúchadlami a vykročila s pocitom, že vizážistka urobila prácu narýchlo. Vzala si fľašu vody, ktoré centrum ponúkalo klientom, a vošla do rehabilitačnej telocvične. Andrea býval presný, a tak to bolo aj v ten deň. Stisol jej ruku a opýtal sa, ako je to s bolesťou, ona ako vždy odpovedala „Raz viac, raz menej“ a uvoľnila sa pri zvuku kabínky, ktorá sa so zacvaknutím zavrela, lebo si už zvykla zdieľať ten kútik s vážnym dvadsaťšesťročným mládencom, ktorý sa usiloval zbaviť ju skoro chronického zápalu. Vyzval ju, aby si ľahla, ona položila ruku na gumu treniek a pozrela naňho, on prikývol a ona si ich stiahla. Chlapec vzal platničku, priložil ju k vnútornej strane stehna, posúval ju hore k rozkroku a s primeraným tlakom ju podržal na slabine. Keď k tomu došlo, Margherita sa sústredila na stenu kabínky a prinútila sa dýchať pomaly. To rozohriatie – ako ho nazýval on – trvalo desať minút a ona ich využívala na to, aby zvládla rozpaky. Potom sa zverila jeho rukám. Presvedčila ju Andreova istota, skúsenosť jeho prstov, sklopené oči. Aj ona sa dívala bokom, okrem chvíle – ako teraz –, keď odložil platničku a chystal sa vytiahnuť jej úbor trochu vyššie: bol to okamih, v ktorom Margherita očakávala začiatok vzrušenia, odhliadnuc od deontológie. Pokúšala sa vnímať neisté prsty, ako tlačili na slabinu a hľadali šľachu. Používal palec, prostredník, niekedy ukazovák, pritláčajúc, akoby sa k nim prekopával. Pri prvom sedení jej vysvetlil, ako bude prebiehať terapia: protizápalové pôsobenie prístrojov, zjemňujúci účinok rúk a cvičenia,

ktoré bude musieť absolvovať v telocvični. Bude treba dva-
dsaťpäť stretnutí, okrem kontrolných prehliadok a ultrazvu-
ku, v celkovej hodnote dvetisícosemsto eur. Nemohla si to do-
voliť, alebo skoro, skúsila to aj s verejným zdravotníctvom, ale
cítila sa stratená v nekonečnom čakaní, a tak podľahla voľbe,
ktorú by jej otec nazval *lahkou*. Ľahké bolo platiť tritisíc eur
asistentke na fyzioterapii, ľahké bolo nechať si darovať inter-
rail pre adolescentov, hoci nepatrila medzi najlepších v trie-
de, ľahké bolo uspokojiť sa s prácou v realitnej kancelárii so
vzdelaním architekta. Ľahké bolo, pravdepodobne, popliesť si
fyzioterapeutickú masáž s rozkošou.

A teraz, keď nechala, aby sa jej fyzioterapeut so správ-
nou intenzitou dotýkal chúlостivej oblasti, keď čakala, aby
mu oznámila, kde presne ju to bolí, Margherita sa tam vrá-
tila: dvere do záchoda, budova číslo 5 univerzity, prízemie,
ženský záchod. To bolo *presné miesto*, ktoré ju bolelo už dva
mesiace. Vyhla sa tej myšlienke, ako to zvykla robiť v po-
sledných týždňoch, a porušila všetky frontové línie. Bola
pozornou a poslušnou dcérou? Mohla byť oveľa menej. Bola
realitnou agentkou, ktorá nezneužívala čas medzi dvoma
obhliadkami? Mohla ho zneužiť. Bola pacientkou, ktorá by
sa nikdy nenechala zviať tromi skúsenými prstami? Moh-
la sa dať. Zakaždým, keď sa myšlienka na ten záchod zjavi-
la, *mohla* poprieť svoju povahu a zabudnúť na podozrenie.

Andrea sa jej opýtal, či bolesť prestávala presne tam, kde
ju masíroval. Stačilo, aby povedala „Viac napravo“, a jej fan-
tázia by sa stala skutočnosťou. Andrea by sa bol posunul
viac napravo a účinok by sa dostavil: nádherne by si užila.

Ona však povedala: – Viac naľavo.

On sa posunul. – Večer bolesť zosilnie?

– Ako kedy.

– Cvičíš?

– Ako kedy, – pohodlnejšie sa uložila na lôžku. – Teoretic-
ky by som sa mala správať zodpovedne.

– To hovoria všetky.

- Všetky?
 - A potom cúvnu.
 - Ako cúvnu?
 - Neriešia naozaj problém. - Trochu pritlačil. - Na tomto mieste to zhrublo, cítiš to?

Mlčala. Takže bola ako *všetky* ženy, čo navštevovali toto miesto, nový kostýmček na túto príležitosť, perly na ušiach, byt v centre, manžel s podozrivým správaním, poddajnosť.

- Vidno, že máš svoju prácu rád, Andrea.

Trochu zmiernil tlak.

- Chcem povedať, si šikovný. Povedali ti, že si šikovný?

- Zopár ráz. - Odstúpil do nej a prešiel na druhú stranu lôžka, trel prstami spodnú časť nohy a pomaly stúpal nahor.

Margherita cítila, ako sa pomaly blíži k slabinám, pritláčajúc na šlachu centimeter po centimetri. Hlavou jej blysla predstava, aký je asi v posteli. Možno surový, pravdepodobne neskúsený. Chvilku myslela na dva prázdne byty, kam by ho mohla priviesť: alej Sabotino číslo 3, tú nehnuteľnosť nevedeli prenajať kvôli vysokým spoločným poplatkom, a ulica Bazzini číslo 18, tri izby s malou jacuzzi.

- Viac napravo, - zašepkala na vlastné prekvapenie.

Pohyb sa spomalil: - Viac napravo?

- Trochu viac.

Vedel, že viac napravo nie je správne. Viac napravo to bolo riskantné, okrem minimálneho pohybu: posunúť malíček nadol, aby zacítil teplo, vlhkosť, odlišnú pevnosť, a potom ho nadvihnúť, pričom by sa práca neprerušila. Nikdy to neurobil, ale kolegovia mu ten úkon ukázali a na tvári si zachovali výraz profesionálov. Zakaždým, keď sa objavil prípad zápalu šlachy v slabinách a pacientka bola *zaujímavá*, škriepili sa, kto ju dostane. Margherita sa ušla jemu, lebo vyzerala nenápadne. Milé žieňa, skoro fádne. Ukázalo sa, že je to telo plné prekvapení: nielen kvôli svalovej harmónii alebo štíhlym pevným nohám, oblým bokom, prekvapila tým, ako nastavila šlachy, kľby, celé svoje telo tým päťdesiatim minútam liečebného napätia. Páči-

la sa mu mlčanlivosť tej ženy, lebo pri nej sa mohol sústrediť na prácu, Margherita akoby na nič nemyslela, a potom sa nečakane prejavila. Preto sa na ňu nikdy neďíval, akoby sa bál, že ju prekvapí pri záblesku nejakej myšlienky. Skôr ju ovoniaval, šírla okolo seba arómu, s akou sa predtým nestretol, skoro až mliečnu, cítil ju až do chvíle, kým nevošiel pod sprchu.

Pozrel sa na hodinky, mal ešte päť minút. Pomohol jej pokrčiť nohu a spýtal sa, kde zosilnela bolesť pri ohýbaní, pochopil, že musí uvoľniť malý krč v oblasti panvy a slabín. Vyložil si jej nohu na plece, masíroval svalstvo na zadnej strane stehna a pritlačil, keď pocítil, že je stuhnuté. Počul ju zastonať ako pri prvých návštevách, bolo to kňučanie, nie výkrik. Musíš to vydržať, povedal jej a pritlačil ešte raz, aby znovu počul to zastonanie, ktoré naznačovalo niečo iné. Bol teda rovnaký ako jeho kolegovia? Pokračoval zľahka a rýchlo, kým mu nezačalo tuhnúť rameno. Položil jej nohu na posteľ. – Teraz pokrúžiš trochu nohami, potom budeš pokračovať v cvičení s Alicou.

– S Alicou?

– Dnes končím skôr. Ale zajtra musíš prísť znovu. Nepáči sa mi to, lebo je tam nejaký zápal.

– Už zajtra?

– Áno, ak môžeš.

Chvíľu rozmýšľala. – O deviatej by to šlo. – Posadila sa a nohy spustila z lôžka.

– A kamže sa chystáš dnes poobede?

Začal odsúvať stenu kabínky.

– Prepáč, do toho ma vlastne nič. – Obliekla si trenky. – Ale mať poobede voľno, to je v Miláne zvláštnosť.

– Až také voľno to nebude.

– Naozaj? – Margherita sa zatvárla previnilo. – Prepáč, nejako mi to ušlo, – a prešmykla sa vedľa neho a usalašila sa na stacionárnom bicykli v posilňovni.

Andrea sa na ňu chvíľu díval, potom sa pobral do šatne. Rýchlo sa prezliekol, a keď vychádzal z Fyziolabu, už na ňu ani na nikoho z pacientov nemyslel. Voľakedy si so sebou odnášal

telá: ako by ich mohol napraviť, za ako dlho, ako čo najlepšie využiť hodinu rehabilitácie. Potom sa naučil na ne zabudnúť, keď kráčal po Miláne v pánskej štvrti okolo ulice Cappuccini, uprostred nečakanej trmy-vrmy na korze Buenos Aires, zlostnej premávky na okruhu v tom komplikovanom Miláne. *Komplikovaný*, to bol prívlastok, ktorý s ním učiteľky a všetci ostatní spájali už od detstva. *Komplikovaný*: málo hovorí. *Komplikovaný*: nepočúva. *Komplikovaný*: zbil spolužiaka. *Komplikovaný*: zbavil sa svojho psa zo dňa na deň. *Komplikovaný*: nikdy nechodil so žiadnym dievčaťom, potom s mnohými, čo nestáli za veľa. *Komplikovaný*: Andrea Manfredi. A keď matka povedala, že jej syn je komplikovaný ako Miláno – nepochopiteľný len na prvý pohľad –, vedel, čo znamená, keď ho pochopia.

Teraz potreboval toto, „cítiť sa časťou“, ako napreodoval popri Villa Invernizzi a povedľa neočakávaných plameňakov vo fontáne, pod honosnými secesnými palácami, čiernymi od výfukov premávky, aby sa vrátil po cestách, ktoré sa končili na Porta Venezia, s buzerantmi, Afričanmi a meštiakmi pekne vedľa seba, držiac sa koľají na aleji Piave, pokrytých čerstvou trávou. Šiel popri nich asi kilometer – to bol jeho spôsob prechádzky, zhrbený, s rukami vo vreckách, skoro elegantný – prišiel na námestie Tricolore, odkiaľ sa zviezol deviatkou až ku Porta Romana, čo bolo predmestie Milána, kým neprišlo do módy. Tam vyrástol, jeho rodičia mali už dvadsaťtri rokov novinový stánok oproti Kostolu Sant Andrea. V stánku si zarobil na štúdium fyzioterapie, pracoval od skorého rána šesť liet po sebe a celé dve zimy. Dbal o to, aby bola remitenda denníkov čo najmenšia, a vypracoval si vlastnú filozofiu, ako vystavovať tovar: medzi časopisy zasunul votrelca, marvelovské komiksy alebo ilustrované zošity o zvieratách či album Panini. Otec ho nechal robiť po svojom a potom si to dal do poriadku. Vždy dával všetko do poriadku, aj v ten deň bol zohnutý nad debničkou a usporadúval knihy z druhej ruky edície Urania, ktoré predával po dve eurá. – Ja nejdem, – povedal, keď videl prichádzať Andreu.

– Je tvrdohlavý, – matka vyšla zo stánku a mávla rukou. Andrea chytil otca za rameno a pomohol mu vystrieť sa, mal vodnaté oči, podopieral ho, zatiaľ čo mu matka podávala obal s lekárskou správou.

– Dajte mi vedieť.

Prešli cez cestu a pokračovali popri kostole, tesne pri sebe, akoby im bolo zima, potom starec zopakoval „Ja nejdem“.

– Museli sme sa objednať dva mesiace vopred.

– Si ako tvoja matka.

– Je to iba kontrola.

– Nenaliehaj.

– Rob si ako chceš.

Robil si ako chcel od chvíle, čo ho chlapi z baru Rock našli ležať pred stánkom, držal sa za ľavé rameno a sťažoval sa na bolesť v hrudi, z nemocnice vyšiel s tromi bypasmi a tvrdením, že Vatikán – nie pápež, ale kardináli – a Inter – nie Moratti, ale hráči – ho priviedli k infarktu. Potom povedal: Stánok. A lekári mu dali za pravdu; celý život spať v noci len štyri hodiny mu oslabilo srdcový sval. Teraz spal o hodinu viac, prestal sa rozčuľovať pri nedeľných športových prenosoch, ponáhľať sa a poťahovať si z manželkiných marlboriek. Prestal si robiť starosti o čokoľvek. Andrea si poradí aj sám. Maria si tiež poradí aj sama. Držal sa iba jedného: svojej pravdy.

– Nechaj sa vyšetriť a prestaň s tým.

– Kúp si znovu psa a o mňa sa nestaraj.

Andrea šiel pol kroka za ním a odprevadil ho až po lavičku pri hojdačkách. Sadli si, slnko ledva presvitalo cez hmlu, otec si zapol sveter až po vrchný gombík, v džínsoch bol celkom stratený a nohy sa mu hompálali ako kyvadlá. – Obstaraj si nemeckého vlčiaka a budeš mať srdce namieste.

Na lavičke oproti sedelo dievča, na kolenách malo kožený plecniak, niečo si z neho vybralo a jedlo to. Andrea sa naň díval, vyzeralo zádumčivo.

– Alebo ovčiarskeho psa. – Otec sa narovnal, chytil sa za rameno.

- Obstaraj si ho ty.
- Aspoň sa prestaneš starať o mňa, - stále sa držal za plece.
- Čo ti je?
- Na tom šamlíku mi tuhnú svaly.

Andrea si obzeral ruky. Boli široké a hladké, prstenník dlhší ako ukazovák. Spojil si dlane a počúchal si ich, vždy si ich šúchal, keď bol nerozhodný, poodčúkaľ sledoval otca, ktorý sa stále držal za plece. Snažil sa ho ignorovať, díval sa na zádumčivé dievča, všimol si, že aj ono sa naňho díva, vzadu pri hojdačkách štebotali nejaké juhoamerické dievčatá. Priložil si dlane na tvár. Ešte voňali po Margherite. Dal ich dolu. - Kde ti to tuhne?

- Pani Venturiová už nekupuje Corriere della Sera, lebo manžel ho číta na počítači.

- Na ramenách?
- Predaj stánok hneď, len čo bude po mne.
- Iba na ramenách?
- Trochu aj na krku.
- Poriadne sa opri a ruky si spusti pozdĺž bokov.
- Stánok predaj hneď, rozumieš?
- Urob, ako ti kážem.

Otec nezmenil polohu, Andrea prešiel za lavičku, pomohol mu vyrovnať sa pri operadle a len čo ho začal masírovať, cítil, aký je krehký, a dostal strach, že mu ublíži. Mal rovnaký nos, ale to, že boli otec a syn, prezrádzal zdržanlivý výraz. Sofia od nich odvrátila zrak, dožula mandľu, vzala plecniak a dala si ho na chrbát. Odišla v polovici Pentecostovej prednášky, nastúpila na deväťdesiat jednotku a vystúpila, len čo z okna trolejbusu zazrela park Ravizza. Odkedy odišla z Rimini, túžila po otvorenom priestore. Pred šiestimi mesiacmi prišla na hlavnú stanicu plná očakávania a s predtuchou, že sa jej život zmení, no bola iba na začiatku: dvadsaťdvaročné dievča pripútané k vidieku, čo robilo veci, ktoré potom ľutovalo.

Prešla po trávniku, a keď prišla na cestu, ešte sa posledný raz pozrela na starca a na mladíka, ktorý ho masíroval, už sa